

AAR

circular 95

AMICS DE L'ART ROMÀNIC

Filial de l'Institut d'Estudis Catalans

juliol-agost 1990

Institut d'Estudis Catalans

— Carme, 45-47

— 08001 Barcelona

EDITORIAL

En aquest moment de "boom" pel que fa a la valoració de les obres d'art amb finalitats especulatives, es planteja cada vegada més el problema de la falsificació, generalment referida a la pintura, escultura o arts menors, amb l'oblit de l'arquitectura i del conjunt artístic de l'art immobiliari. Aquesta problemàtica ens obliga a reflexionar en com hem de definir el concepte "fals". Quines obres d'art són falses? L'atribució a una "escola" o "taller", com l'hem de considerar respecte de les obres autèntiques?

Hi ha diferents tipus de falsificacions de les obres d'art: la còpia contemporània (i entre aquestes les produïdes pels "tallers"); la imitació d'un mestre com a conseqüència del seu èxit artístic; els retocs o restauracions; l'obra singular fruit d'una voluntat de falsificar o imaginar una obra d'un artista que havia existit (o simplement ha estat creada pel falsari); i a l'últim el falsificador professional, seqüela de la valoració i especulació de l'obra d'art, iniciada fa un parell de segles i que ha arribat al seu punt màxim amb el col·leccionisme actual.

Una nova pregunta: el falsari és o no un gran mestre, capaç de crear una gran obra d'art? Segurament que el tipus de falsificador més perillós per a l'estudi de l'art no és el copista mancat de categoria artística, sinó aquell que té una tècnica de gran mestre, però no la seva inspiració, i que pot arribar a falsificar amb una certa garantia de fer impossible, de moment i a simple vista, que sigui apreciada aquesta falsificació. Aquest falsari no fa una obra de taller, no fa una simple imitació de mal gust, freqüent a les arts menors, la qual no es denuncia com apòcrifa per si mateixa.

Hem d'agrair al British Museum l'organització d'una exposició (març-agost 1990) de 600 peces falses, algunes de les quals han estat, fins fa poc, considerades com a obres mestres d'artistes coneguts i de molta anomenada per part dels especialistes de la recerca i estudi de la història de l'art. El catàleg d'aquesta exposició és una mostra de valentia ja que, en fer aquesta denúncia, s'han perdut alguns "exemplars únics". Aquesta pèrdua, a la vegada, ha valorat les col·leccions del British Museum, que han estat millor conegudes i més ben estudiades. Hem d'admirar el coratge del seu personal que, sense pors, ha fet aquesta passa endavant amb la denúncia del "fals".

Esperem que institucions públiques i col·leccionistes particulars d'arreu del món (l'art és un valor cada dia més universal) prenguin com a exemple aquesta exposició, aquesta denúncia del British Museum, i ens descobreixin els seus "falsos". Ningú no hi perdrà, ans al contrari, la història de l'art i la cultura en general hi guanyaran.